

بسمه تعالی

پرسشنامه
وسواس مذهبی
(PIOS)

ترجمه و هنجاریابی :
حسن عبدالله زاده ، حسین قربانی

مؤسسه تحقیقاتی علوم رفتاری سینا (روان تجهیز)
طراح و تولید کننده تجهیزات آزمایشگاهی روان شناسی و آزمون های روان شناختی
تهران - بزرگراه شهید باقری - بین رسالت و فرجام - ضلع غربی بزرگراه - نبش گلستان یکم - شماره ۶۰
Site: WWW.ravantajhiz.ir تلفن ۷۷۲۹۷۲۷۳ نمابر ۷۷۷۰۰۶۴۹

پرسشنامه وسواس مذهبی پن (PIOS)

حسن عبدالله زاده^۱، حسین قراباغی^۲

مقدمه:

اعتقاد به دین الهی و متصل شدن به ریسمان الهی به عنوان تکیه گاهی مطمئن نقش موثری در سلامت روانی افراد دارد. این امر توسط محققان مختلف گزارش شده است. در متون اسلامی و دینی اهمیت خاصی به تعادل در انجام امور معنوی و در عین حال توجه به امور دنیوی شده است و توجه افراطی به هر کدام از این دو، مورد مذمت قرار گرفته است. آنچه در این مبحث به آن تاکید می‌شود اصطلاحی تحت عنوان Scrupulosity (وسواس - دقت زیاد) است، شک و تردید مداوم درباره انجام گناه و معصیت و امیال وسوسه انگیز نسبت به انجام رفتار مذهبی افراطی تعریفی است که از این اصطلاح شده است (فوا^۳ و همکاران، ۱۹۹۵). در DSM-IV وسواس مذهبی به عنوان پنجمین موضوع شایع اختلال وسواسی اجباری شناخته شده است. آنچه مسلم است اینکه متأسفانه در کشور ما توجه کافی به موضوع وسواس مذهبی (به دلایل گوناگون) نشده است. هدف کلی این تحقیق تهیه، کاربرد و اعتبار یابی ابزاری جهت بررسی وسواس مذهبی در یک نمونه غیر بالینی می‌باشد.

اختلال وسواس فکری-عملی با وسواس‌ها و اجبارهایی مشخص می‌شود که ایجاد پریشانی کرده و اغلب در عملکرد روزانه ایجاد اختلال می‌کنند. وسواس‌ها، افکار، تجسم‌ها یا تکانه‌هایی هستند که برای شخص بی معنی به نظر می‌رسند. اجبارها یا تشریفات، رفتارهای تکراری عمدی و یا اعمال ذهنی هستند که در پاسخ به وسواس‌های فکری به وقوع می‌پیوندند. آنها به طور ویژه ای جهت سرکوبی یا خنثی سازی تشویش یا جلوگیری از حوادث ترسناک طراحی شده اند، اگرچه این قصد همیشه برای مشاهده گر آشکار نیست. شبیه وسواس‌های فکری، تشریفات نیز برای درمان جو غیر قابل قبول به نظر می‌رسند. اغلب فعالیتهای تشریفاتی به طور مستقیم به تشویش وسواسی مربوط می‌شوند برای نمونه تشریفات شستشو که جهت از بین بردن آلودگی طراحی شده اند و اجبارهای واری که ترس‌های مربوط به وقوع یک حادثه خطرناک را پایان می‌دهند (گیل اس استکتی^۴، ۱۳۷۶).

از آنجایی که پرسشنامه PIOS^۵ بیشتر به بعد شناختی و وسواس مذهبی (وسواس فکری) تاکید می‌کند لازم است به ویژگی‌های شناختی اختلال وسواس فکری-عملی پرداخته شود. چندین نوع از خطاهای شناختی یا عقاید غیر منطقی که تا به حال شناخته شده اند، به شکل زیر مقوله بندی می‌شوند:

^۱ - کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی abdollahzadeh2002@yahoo.com عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور مرکز بهشهر

^۲ - کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی Hgharabaghi@yahoo.com

^۳ - Foa.

^۴ - Steklee, G.

^۵ - Peen Inventory of Scrupulosity.

- ۱- خطر یا آسیب: برآورد افراطی خطر یا آسیب، حالت منفی شدید در ارتباط با آسیب و ترس از خطر.
 - ۲- شک یا عدم یقین در تصمیم گیری: ادراک‌ها و حافظه شک آلود، مشکل در تصمیم گیری یا تأیید آنها، مشکل در طبقه بندی و تمایز.
 - ۳- کمال گرایی: نگرش‌های کمال گراییانه
 - ۴- احساس گناه یا مسئولیت و شرم: احساس مسئولیت افراطی، احساس گناه، شرم درباره افکار یا رفتارها.
 - ۵- تعصب اخلاقی: نگرش‌های اخلاقی، قواعد تعصب آمیز (از قبیل عقاید و اعمال مذهبی) (گیل استکتی، ۱۳۷۶).
- ناتوانی در تصمیم گیری، یکی از ویژگی‌های شناختی مبتلایان به اختلال وسواس فکری اجباری است. این امر زمینه ساز شک و عدم یقین آنها می‌شود. در افراد مبتلا به وسواس مذهبی شک و عدم اطمینان در اجرای صحیح اعمال مذهبی منجر به تکرار اعمال مذهبی می‌شود.
- نیلر^۱ و بک^۲ (۱۹۸۸) دریافتند که احساس گناه، قویترین پیش بینی کننده محتوای تفکر وسواسی و تشریفات اجباری در نمونه ای از دانشجویان دانشگاه بوده است. استکتی در بین آزمودنی‌های بالینی خود نقش احساس گناه و باورهای مذهبی را در وسواس، مورد بررسی داده است، طبق نتایج به دست آمده، افراد وسواسی اجباری که بیش از حد مذهبی بودند، نشانه‌های وسواسی اجباری مذهبی بیشتری نسبت به دیگر نشانه‌های OCD گزارش کرده اند. استکتی، کوای^۳ و وایت^۴ (۱۹۹۱) گزارش کردند که شدت علائم وسواس (نه حالت خلقی) فقط در درمانجویان مبتلا به اختلال وسواس فکری-عملی با احساس گناه و گرایش مذهبی رابطه مثبتی دارد، احساس گناه و گرایش مذهبی نیز با هم در ارتباط هستند. تعجب آور نیست که بیماران وسواسی که مذهبی تر بودند، افکار وسواسی گزارش نمودند که بیشتر محتوای مذهبی داشت. همچنین استکتی و همکارانش بیان می‌کنند که نوع مذهب فرد نقش نسبتاً کمی در توسعه نشانه شناسی روانی دارد، اگر چه تعصب به تعالیم و قوانین مذهبی شاید دارای چنین نقشی باشد. شباهت بین رفتار و قواعد تشریفات مذهبی و وسواس و اجبار در متن باورهای مذهبی اخیراً مورد توجه واقع شده است. در یک نتیجه اجمالی می‌توان گفت که مبتلایان به وسواس فکری-عملی ترس بیشتری از آسیب داشته، نسبت به خطر کردن بی اعتنا بوده و خشک، کمال گرا و شکاک هستند. آنها جهت تصمیم گیری و در انتخاب شان نیازمند اطلاعات بیشتری هستند، همچنین خود را به دلیل فزونی افکار و احساسات شرم آور و پرخاشگرانه سرزنش کرده و راه حل‌هایی خرافی برای این عقاید غیر قابل کنترل جستجو می‌کنند.

^۱ - Niler, E.
^۲ - Beck, S.
^۳ - Quay, S.
^۴ - White, K.

سامر فلت^۱ و همکاران (۱۹۹۸)، گزارش کردند که ۲۴٪ از نمونه‌های وسواسی اجباری در زمره افرادی با وسواس مذهبی هستند، وسواس فکری مذهبی شایع شامل ترس فراگیر فرد از تنبیه شدن از سوی خداوند و ترس از بروز رفتار گناه، تصاویر ذهنی مزاحم (ناخواسته) از نوع کفرآمیز و بی حرمتی نسبت به مقدسات و رفتن به جهنم است. همچنین وسواس مذهبی عملی شایع شامل عبادت افراطی، توجه افراطی به جزئیات عبادات و احادیث و تلاش برای گرفتن تصدیق و تایید از سوی روحانیون برای اعمال افراطی خود می‌باشد (آبرامویتز^۲، هوپرت^۳، کوهن^۴، تولین^۵ و کاهیل^۶، ۲۰۰۲) این اعمال و افکار وسواسی روند عادی زندگی فرد را مختل نموده و حتی انجام صحیح فرایض دینی را با مشکل مواجه می‌کند. از این رو تلاش در جهت سنجش صحیح و عملی وسواس مذهبی کمک شایانی به رفع این مشکلات، هم در حیطه بالینی اختلال وسواسی - اجباری و هم در حیطه روان‌سنجی این اختلال می‌نماید.

روش تحقیق

آزمودنی‌ها:

جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانشجویان دانشگاه تبریز می‌باشد که در سال تحصیلی ۸۲-۸۱ در این دانشگاه مشغول تحصیل بودند. تعداد آنها برابر با ۷۶۵۰ نفر بود. از این تعداد به نسبت جنس و دانشکده‌ها تعداد ۴۵۰ نفر به صورت تصادفی به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند.

ابزار تحقیق:

پرسشنامه وسواس مذهبی پن (PIOS) یک مقیاس ۱۹ ماده ای با طیف لیکرت (پنج گزینه ای) است که این پرسشنامه توسط جاناتان اس. دیوید. اف و شاون پی در سال ۲۰۰۱ تهیه شده است. این مقیاس در ابتدا دارای ۷۷ ماده بوده که بر اساس مصاحبه مؤلفان با بیماران وسواسی-اجباری مذهبی تهیه شده است. در ادامه تعداد ماده های این پرسشنامه ابتدا به ۲۹ و سپس به ۱۹ ماده تقلیل داده شد و فرم نهایی آن تحت عنوان (PIOS) مورد استفاده قرار گرفت. طبق گزارش مؤلفان، آلفای کل بدست آمده برای ۱۹ آیتم برابر است با ۰/۹۳ و برای خرده مقیاس ترس از گناه ۰/۹۰ و ترس از خدا ۰/۸۸ بدست آمده است. همبستگی بدست آمده بین این مقیاس و آزمون MOCI (پرسشنامه وسواسی اجباری مادزلی برابر با ۰/۳۶ (در سطح ۰/۰۱ معنا دار) حاکی از روایی ملاک مناسب این آزمون است. این مقیاس برای اولین بار است که در ایران اجرا شده است. از این رو پرسشنامه مذکور توسط کارشناسان ارشد زبان

^۱ - Summerfeldt, L.

^۲ - Abramovits, J.S.

^۳ - Hupper, J.D.

^۴ - Cohen, A.B.

^۵ - Tolin, D.F.

^۶ - Cahill, S.P.

انگلیسی به فارسی برگردانده شد و در مرحله بعدی توسط دو نفر از کارشناسان ارشد زبان انگلیسی مجدداً به انگلیسی برگردانده شد و سپس توسط محققین بررسی نهایی انجام شد تا موارد مبهم اصلاح شوند. پس از انجام مطالعه مقدماتی بر روی ۳۵ نفر، تغییراتی در برخی ماده‌ها صورت گرفت و پرسشنامه نهایی بدست آمد.

پس از اجرای پرسشنامه مذکور، داده‌پردازی و تجزیه و تحلیل اطلاعات با استفاده از نرم افزار آماری SPSS(ver11) انجام شد. نخست به نتایج مربوط به ثبات درونی و قابلیت اعتماد پرسشنامه وسواس مذهبی پن پرداخته می‌شود. برای بررسی ثبات درونی پرسشنامه از آلفای کرونباخ استفاده شده است. آلفای کرونباخ در سه مرحله استفاده شده است، ابتدا برای کل ماده‌ها و سپس برای دو خرده‌مقیاس این پرسشنامه. آلفای بدست آمده برای کل پرسشنامه برابر است با ۰/۹۲ این مقدار برای خرده‌مقیاس ۱۲ ماده‌ای ترس گناه برابر است با ۰/۸۵ و برای خرده‌مقیاس ۷ ماده‌ای ترس از خدا عبارت است از ۰/۹۰ که همگی این مقادیر حاکی از ثبات درونی بالای این پرسشنامه است.

با استفاده از روش بازآزمایی (Test-retest) و اجرای پرسشنامه روی ۳۵ نفر از دانشجویان با فاصله زمانی ۱۴ روز ضریب همبستگی بدست آمده برابر بود با ۰/۹۳ که این مقدار نیز حاکی از قابلیت اعتماد بالای این پرسشنامه می‌باشد.

نمره‌گذاری

برای بدست آوردن عامل‌ها یا خرده‌مقیاس‌های تشکیل دهنده پرسشنامه از تحلیل عاملی و چرخش واریماکس استفاده شد. در ابتدا با استفاده از آزمون Kmo و بارتلت مجاز بودن به استفاده از تحلیل عاملی مشخص شد. نتایج اولیه بیانگر وجود سه عامل مجزای این پرسشنامه بود. طبق نتایج در عامل اول ماده‌های ۱۲، ۱۳، ۱۵، ۱۷، ۱۸ و ۱۹ سهم داشته‌اند و گویه‌های ۱، ۲، ۳، ۸، ۱۰ و ۱۴ در عامل دوم سهم بودند. در عامل سوم ماده‌های ۴، ۵، ۶، ۷، ۱۱ و ۱۶ سهم داشته‌اند. پس از بررسی عامل‌ها و ماده‌های پرسشنامه وسواس مذهبی، عامل‌های دوم و سوم به صورت ترکیبی یک عامل در نظر گرفته شدند و تحت عنوان نگرانی افراطی درباره ارتکاب گناه به عنوان خرده‌مقیاس اول در نظر گرفته شد. این خرده‌مقیاس یا عامل ماده‌های (۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۱۰، ۱۱، ۱۴ و ۱۶) را شامل می‌شود و عامل دوم با ۷ ماده باقیمانده تحت عنوان نگرانی افراطی مربوط به تنبیه از سوی خدا (و به اختصار، ترس از خدا) نامگذاری شد.

نمره‌ای که هر فرد در وسواس مذهبی می‌گیرد عبارت از مجموع امتیازات وی در ۱۹ ماده پرسشنامه وسواس مذهبی که به صورت لیکرتی از صفر تا ۴ امتیاز بندی شده است. این نمره برای دو خرده‌مقیاس ترس از گناه و ترس از

خدا نیز محاسبه شده است. نتایج به دست آمده از شاخص‌های مرکزی در وسواس مذهبی، ترس از گناه، و ترس از خدا در جدول زیر آمده است.

جدول (۱): شاخص مرکزی متغیرها و خرده مقیاس‌های پرسشنامه

ترس از خدا	ترس از گناه	وسواس مذهبی	
۱۳	۲۱	۳۴	میانگین
۶۱۶	۸۸	۱۴/۶۹	انحراف استاندارد
۰/۳۱	۰/۴۱	۰/۶۹	خطای معیاراندازه گیری
۴۴	۷۷	۲۱۶	واریانس
۲۸	۴۴	۷۲	دامنه
۰	۰	۰	کمترین
۲۸	۴۴	۷۲	بیشترین
۴۵۰	۴۵۰	۴۵۰	تعداد

قبل از پرداختن به دیگر تحلیل‌ها، لازم به ذکر است که میانگین سنی آزمودنی‌ها ۲۲ سال (کمترین ۱۸ سال و بیشترین ۳۸ سال) بوده است. ۹۲/۴٪ افراد مجرد و ۷/۶٪ متاهل بودند. از تعداد کل آزمودنی‌ها ۵۴/۴٪ مرد و ۴۵/۶٪ زن بودند.

محققین قبل از پرداختن به آمارهای استنباطی مورد نیاز در این پژوهش، ابتدا شرط استفاده از آزمون‌های پارامتریک را با استفاده از آزمون کولموگراف-اسمیرنوف مورد سنجش قرار دادند. نتایج حاصل از این آزمون در جدول (۲) آمده است. با توجه به Z کولموگراف-اسمیرنوف که مقدار آن، ۱/۱۰ است و سطح معنای داری ۰/۱۷ بیانگر نرمال بودن توزیع و نمرات حاصله می‌باشد. از این رو مجاز به استفاده از آزمون‌های پارامتریک هستیم. نمودار هیستوگرام نیز این نکته را نشان می‌دهد.

جدول (۲): آزمون کولموگراف-اسمیرنف برای و سواس مذهبی

وسواس مذهبی	
۱/۱۰	Z کولموگراف-اسمیرنف
۰/۱۷	سطح معناداری

جدول (۳) ضریب همبستگی و سواس مذهبی و دو خرده مقیاس آن

وسواس مذهبی	وسواس مذهبی	ترس از گناه	ترس از خدا
_____	_____	۰/۹۶**	۰/۹۳**
ترس از گناه	۰/۹۶**	_____	۰/۸۰**
ترس از خدا	۰/۹۳**	۰/۸۰**	_____

** بیانگر معناداری همبستگی در سطح ۰/۰۱ می باشد

نتایج حاصل از تفاوت میانگین دانشجویان دانشکده‌های مختلف (۸ دانشکده) در نمرات و سواس مذهبی بیانگر وجود تفاوت معنی دار بین دانشکده‌ها است. جدول (۴) آمار توصیفی مربوط به تحلیل واریانس را گزارش می کند، این آمارها مربوط به و سواس مذهبی است.

جدول (۴) نتایج آمار توصیفی مربوط به تحلیل واریانس

تعداد	انحراف استاندارد	میانگین	دانشکده
۳۹	۱۲/۴	۴۲/۸	علوم تربیتی
۶۸	۱۶/۳	۳۴/۰۹	علوم انسانی
۹۵	۱۲/۸	۳۰/۶	فنی
۵۸	۱۳/۵	۳۱/۸	علوم پایه
۹۱	۱۵/۴	۳۱/۱	کشاورزی
۲۵	۱۶/۱	۳۴/۰۴	شیمی
۳۷	۱۱/۱	۴۰/۰۸	ادبیات
۳۷	۱۵	۳۵/۵	ریاضی
۴۵۰	۱۴/۶	۳۴	کل

جدول (۵): نتایج آزمون تحلیل واریانس برای بررسی تفاوت میانگین وسواس مذهبی به تفکیک دانشکده

معناداری	مقدار F	مجذور میانگین	درجه آزادی	مجموع مجذورات	
۰/۰۰۰	۴/۶۸	۹۵۶	۷	۶۶۹۴	بین گروهی
		۲۰۴	۴۴۳	۹۰۲۹۶	درون گروهی

از آنجائیکه سطح معناداری بدست آمده کمتر از ۰/۰۵ است، تفاوت میانگین دانشکده‌ها در وسواس مذهب معنادار است. برای بررسی دقیق تر این تفاوتها از آزمون تعقیبی LSD استفاده شده است که جدول زیر این تفاوتها را به اختصار نشان می‌دهد

جدول (۶): نتایج، آزمون تعقیبی LSD برای بررسی تفاوت میانگین دانشکده‌ها در وسواس مذهبی

دانشکده	علوم تربیتی	علوم انسانی	فنی	علوم پایه	کشاورزی	شیمی	ریاضی	ادبیات
علوم تربیتی	*	*	*	*	*	*	*	
علوم انسانی	*	*	*	*	*	*	*	
فنی	*	*	*	*	*	*	*	*
علوم پایه	*	*	*	*	*	*	*	*
کشاورزی	*	*	*	*	*	*	*	*
شیمی	*	*	*	*	*	*	*	*
ریاضی	*	*	*	*	*	*	*	*
ادبیات	*	*	*	*	*	*	*	*

علامت * بیانگر معنادار بودن تفاوت بین میانگینها است.

برای بررسی تفاوت میانگین دو جنس در نمرات وسواس مذهبی، ترس از گناه و ترس از خدا از آزمون T برای گروه‌های مستقل استفاده شده است. طبق نتایج به دست آمده مقدار T برای دو جنس در وسواس مذهبی برابر است با ۱/۲۹، با سطح معناداری ۰/۱۹ که بیانگر عدم وجود تفاوت معنادار بین دو جنس در وسواس مذهبی است، زیرا سطح معناداری بالاتر از ۰/۰۵ است. تفاوت دو جنس در ترس از خدا معنادار است، زیرا مقدار T (۲/۵۵) و سطح معناداری

کمتر از ۰/۰۵ (۰/۰۱) بیانگر وجود تفاوت معنادار است و میانگین دختران در این متغیر بیشتر است (میانگین دختران ۱۳/۹ و میانگین پسران ۱۲/۳) نتایج به دست آمده نشان داد که در ترس از گناه تفاوت دو جنس معنادار نبوده زیرا مقدار T ، ۰/۲۴ و سطح معناداری، ۰/۸۰ بود.

با توجه به تعداد کم افراد متاهل در مقایسه با افراد مجرد، تفاوت میانگین این دو گروه مقایسه نشد.

بحث و نتیجه گیری

هدف اصلی تحقیق حاضر تهیه، کاربرد و بررسی اعتبار و روایی این ابزار جهت سنجش وسواس مذهبی در یک نمونه غیر بالینی بوده است. پرسشنامه وسواس مذهبی (PIOS) نگرانی‌ها ترس‌ها و رفتارهای شبیه آنچه در افرادی با اختلال وسواسی- اجباری مشاهده می‌شود را می‌سنجد. نتایج به دست آمده حاکی از ثبات درونی و قابلیت اعتماد بالای این پرسشنامه است و شواهد بدست آمده بیانگر وجود دو عامل معنا دار این مقیاس است. این نکته توسط تهیه کنندگان پرسشنامه مذکور نیز گزارش شده است. دو عامل این پرسشنامه شامل ۱- ترس از گناه و ۲- ترس از خدا می‌باشد. عامل اول به نظر می‌رسد که فراوانی ترس‌ها، شک و تردید و درجه ای که آنها با فعالیت روزمره افراد تداخل دارند را می‌سنجد. علاوه بر اضطراب درباره رفتار غیر اخلاقی، این عامل شامل داشتن افکار ویژه نظیر افکار جنسی می‌باشد.

سالکوفیس^۱ (۱۹۹۹) مفهومی مشابه با مطالب ارائه شده در بالا را در مورد وسواس مذهبی بکار برده است. راهبردهای خنثی سازی نظیر اجتناب و تشریفات مذهبی همچنین بخشی از این عامل بودند و این راهبردها احتمالاً برای کاهش شک و تردید درباره گناه و برای اطمینان مجدد از پذیرش مذهبی یا اخلاقی است. این عامل ۱۲ ماده پرسشنامه (PIOS) را شامل می‌شود.

دومین عامل بدست آمده از پرسشنامه، نگرانی‌ها و ترس‌هایی درباره پیامد ارتکاب گناه را نشان می‌دهد. این عامل شامل نگرانی‌ها درباره یک ارتباط ضعیف با خداوند و تمرد آتی از فرامین مذهبی می‌باشد در حالیکه اکثر بیماران OCD ترس‌های وسواسی از پیامدهای فاجعه آمیز را گزارش می‌کنند، تالین و همکاران، دریافتند که بیمارانی با نشانه‌های OCD مذهبی اعتقاد راسخ دارند که چنین پیامدهایی واقعاً اتفاق خواهد افتاد. این عامل شامل ۷ ماده از پرسشنامه مذکور می‌باشد. مقایسه گزارش‌های افراد دارای میانگین بالا در این پرسشنامه با نتایج مصاحبه تلوشکین (۱۹۹۱) با افراد دارای وسواس مذهبی بیانگر وجود شباهت‌هایی در نگرانی‌ها و ترس‌های این دو گروه است. کاربرد و اجرای این پرسشنامه می‌تواند کمک شایانی در شناسای و تشخیص افراد پر خطر در زمینه وسواس مذهبی نماید.

^۱ - Salkovskis, P.M.

محدودیت‌ها و پیشنهادهای:

اولین محدودیت این پژوهش مربوط به جامعه آماری آن می‌باشد، زیرا این پرسشنامه در محیط دانشگاهی و بر روی دانشجویان اجرا شده است. بنابراین در تعمیم نتایج به جامعه غیر دانشگاهی باید احتیاط لازم را اعمال کرد. از دیگر محدودیت‌های این پژوهش اینکه این پرسشنامه در نمونه بالینی اجرا نشده است، لذا پیشنهاد می‌شود محققان آتی علاوه بر اجرای پرسشنامه (PIOS) افقی تازه در پژوهش، تشخیص و درمان افراد مبتلا به وسواس مذهبی بگشایند. محققین از پیشنهادات و انتقادات صاحب نظران مشتاقانه استقبال می‌کنند.

منابع

- احمدی، جمشید (۱۳۶۸)، وسواس و درمان آن. شیراز: انتشارات نوید.
- کاپلان، هارولد، سادوک، بنیامین (۱۹۹۵). خلاصه روانپزشکی علوم رفتاری - روانپزشکی بالینی، ترجمه نصرت الله پور افکاری (۱۳۷۵). تهران: انتشارات شهر آب.
- گیل اس استکتی (۱۳۷۶). درمان رفتاری وسواس، ترجمه عباس بخشی پور رودسری و مجید محمود علیلو. تبریز، نشر روان پویا.

References

- Abramovitz, Huppert, J., Cohen, A.,tilin,D., Cahill, s (۲۰۰۲). Religious Obsession and Compulsions in a non clinical sample: The Peen Inventory of scrupulosity (PIOS), Behaviour research and Therapy (۴۰)۸۲۵-۸۳۸.
- Foa, E.V,kozak,M.,Goodman,w.et al(۱۹۹۵). DSM-IV field trial: Obsessive-Compulsive disorder, American Journal of Psychiatry, ۱۵۲.۹۰-۹۶ (Internet search, www.elsevier.com).
- Salovskis, P.M(۱۹۹۹). Understanding and Treating Obsessive – compulsive disorder. Behaviour Research and Therapy, ۳۷ (suppl.۱),۲۹-۵۲.
- Sher,k Mann,B,&Frost,R(۱۹۸۴).Cognitive dysfunction in compulsive checkers:further exploration. Behaviour Research and therapy, ۲۲.۴۹۳-۵۰۲.
- Steketee,G,Quay,S,&White,K(۱۹۹۱). Religion and guilt in OCD patients. Journal of Anxiety Disorders, ۵.۳۵۹-۳۶۷.
- Summerfedt, L., Antony, Downie, F.,Richter, M.,&Swinson, R(۱۹۹۸). Prevalence of particular obsession and compulsions in clinic sample (internet search).
- Tolin,D.F.,Abramovits.,J.S.,Kozark,M.J.,&Foa, Eb., (۲۰۰۲). Fixity of belief, perceptual aberration, and magical ideation in obsessive – compulsive disorder patients. Journal of Anxiety Disorders.

پرسشنامه ای که در اختیار شماست مربوط به بررسی نگرانی های شما است. سعی کنید به تمام سؤالات پاسخ داده و در پاسخنامه علامت بزنید. برای هر سؤال تنها یک گزینه انتخاب کنید.

- ۱- من نگران این موضوع هستم که ممکن است افکار ناصواب داشته باشم.
- ۲- من از این می ترسم که ممکن است شخص پلیدی باشم.
- ۳- من از این می ترسم که به صورت غیر اخلاقی عمل کنم.
- ۴- من مصرم که مرتباً بر گناهان خود اعتراف کنم.
- ۵- من نگران بهشت یا جهنم رفتن هستم.
- ۶- من نگرانم که باید همیشه به صورت اخلاقی عمل کنم و الا در غیر این صورت مجازات خواهم شد.
- ۷- احساس گناه کردن ، مرا از چیزهایی که دوست دارم لذت ببرم باز می دارد.
- ۸- افکار غیر اخلاقی به ذهن من خطوط می کند و من نمی توانم از شر آنها خلاص شوم.
- ۹- از این می ترسم که رفتارم نزد خداوند غیر قابل قبول باشد.
- ۱۰- از این می ترسم که به صورت نادرست عمل کرده باشم بدون آنکه متوجه آن شده باشم.
- ۱۱- باید سعی کنم تا از برخی افکار غیر اخلاقی خودداری کنم.
- ۱۲- خیلی نگرانم از این که ممکن است ، کارهایی که انجام داده ام ناصواب بوده باشند.
- ۱۳- می ترسم از دستورات الهی سرپیچی کنم.
- ۱۴- می ترسم افکار شهوانی داشته باشم.
- ۱۵- نگرانم که نتوانم با خدا ارتباط برقرار کنم.
- ۱۶- نسبت به افکار غیر اخلاقی که داشته ام احساس گناه می کنم.
- ۱۷- نگرانم که خداوند از دست من ناراضی باشد.
- ۱۸- از این می ترسم که افکار غیر اخلاقی داشته باشم.
- ۱۹- از این می ترسم که افکارم نزد خداوند غیر قابل قبول باشد.

پاسخنامه

نام و نام خانوادگی سن جنسیت
 تحصیلات تاریخ محل اجرا

ردیف	مرکز	بندرت	برخی اوقات	اغلب اوقات	تقریباً همیشه
۱					
۲					
۳					
۴					
۵					
۶					
۷					
۸					
۹					
۱۰					
۱۱					
۱۲					
۱۳					
۱۴					
۱۵					
۱۶					
۱۷					
۱۸					
۱۹					
جمع نمرات مقیاس اول					
جمع نمرات مقیاس دوم					

نظریه

پاسخنامه

نام و نام خانوادگی سن جنسیت
 تحصیلات تاریخ محل اجرا

ردیف	مرکز	بندرت	برخی اوقات	اغلب اوقات	تقریباً همیشه
۱					
۲					
۳					
۴					
۵					
۶					
۷					
۸					
۹					
۱۰					
۱۱					
۱۲					
۱۳					
۱۴					
۱۵					
۱۶					
۱۷					
۱۸					
۱۹					
جمع نمرات مقیاس اول					
جمع نمرات مقیاس دوم					

نظریه